

Militærperson under en retslig eller disciplinær Undersøgelse mod ham er berettiget til at lyve, et Spørgsmaal, der ubetinget besvares bekræftende ud fra det Synspunkt, at Militærjurisdiktionen ikke udspringer fra Kommandomagten, men har udviklet sig uafhængig af denne, og at den militære Domstol, om end helt eller delvist beklædt af den sigtedes Overmænd, derfor ikke staar som hans Foresatte, hvorefter Bestemmelsen i tysk Militærstraffelovbog om Arreststraf for den, som bevidst fremfører Usandhed overfor den Foresatte, der udspørger ham i tjenstlig Anledning, ikke her skal finde Anvendelse. Og herefter maatte der efter Forf.s Mening for at nægte den sigtede Ret til at lyve under Retssagen eller den retslige Forundersøgelse kræves et positivt Lovbud i saa Henseende, hvilket imidlertid ikke foreligger.

O. Haack.

Mindre Meddelelser.

Børneforsorg.

Overværgeraadets Statistik for Aaret 1915 udviser, at i Aarets Løb ialt 818 Børn er anbragt udenfor Hjemmet i Henhold til Børneloven af 14. April 1905 *). For de foregaaende Aar var Tallene: 1906: 585, 1907: 598, 1908: 642, 1909: 849, 1910: 802, 1911: 722, 1912: 809, 1913: 736, 1914: 770. Kun et Aar (1909) viser et højere Tal end 1915. Af de saaledes antagne 7331 Børn var ved Udgangen af 1915 endnu 4830 Børn under Værgeraadetsinstitutionens Forsorg. Regnet efter Forældrenes Opholdssted var af de 7331 Børn 2787 fra Hovedstaden, 2414 fra Provinskøbstæderne, 2094 fra Landdistrikterne og 14 fra Udlandet, og for 22 var Forældrenes Opholdssted uoplyst. Hovedanbringelserne for de i 1915 fjærnedede og udenfor Hjemmet anbragte Børn var: Opdragelsesanstalt 61, Optagelses- og Iagttagelseshjem 504, Børnehjem 52, privat Pleje 163 (deraf i Plejehjem paa Landet 144). Børnenes Alder ved Anbringelsen (regnet efter Godkendelsesdagen) var: Under 2 Aar 30, 2—4 Aar 40, 4—7 Aar 83, 7—10 Aar 141, 10—12 Aar 141, 12—14 Aar 165, 14—16 Aar 127, 16—18 Aar 91. For 193 af de ovennævnte paa Optagelses- og Iagttagelseshjem anbragte Børn afslut-

*) Om Statistiken for 1912, 1913 og 1914 se dette Tidsskrifts 1ste Aargang S. 277, 2den Aargang S. 282 og 3dje Aargang S. 245.

tedes i Aarets Løb Iagttagelsen, og af disse 193 Børn anbragtes 71 paa Opdragelsesanstalt (fra Hovedstaden 29, fra Provinskøbstæderne 27 og fra Landdistrikterne 15), 35 i Børnehjem, 53 i Plejehjem, 24 i Tjenesteplads, 7 i Lære og 3 i Hyre. Hovedaarsagen til Fjernelsen fra Hjemmet var for 326 begaaede Lovovertrædelser, for 474 Vanrøgt eller begyndende sædelig Fordærvelse (af disse var 47 over 15 Aar gamle ved deres Antagelse af Værgeraadsinstitutionen) og for 18 Mishandling o. l. — Paaanke fra Forældrenes Side af Værgeraadens Beslutning om et Barns Fjernelse forelaa i 20 Tilfælde. I 10 Tilfælde blev en af et Værgeraad indstillet Beslutning om et Barns Fjernelse fra Hjemmet ikke godkendt af Overværgeraadet, i 67 Tilfælde henvistes Sagen til Fattigvæsenet som hørende under dette, og i 11 Tilfælde indskrænkede Værgeraadsinstitutionens Virksomhed sig til efter Fattigvæsenets Begæring at fratage de naturlige Forældre Forældremagten og overdrage denne til Fattigvæsenet.

De københavnske Værgeraads Virksomhed 1905—1915.

Fra Kontorchefen ved de københavnske Værgeraads Fælleskontor W i l l. B e h r e n d foreligger en Oversigt over disse Værgeraads Virksomhed i det siden Børnelovens Ikrafttræden forløbne Tiaar (nøjagtig dog kun $9\frac{1}{4}$ Aar, idet Børneloven traadte i Kraft d. 1. Oktober 1905 og Oversigten slutter med d. 1. Januar 1915). I dette Tidsrum har de københavnske Værgeraad beskæftiget sig med Sager angaaende ialt 10,725 Børn. Med Hensyn til 3382 af disse gik Beslutningen dog kun ud paa intet at foretage (man maa herved erindre, at en ikke ringe Del navnlig af de fra private hidrørende Anmeldelser fremkommer paa et meget løst Grundlag og tidt af lidet ideelle Bevæggrunde). Af de øvrige 7343 Børn blev 2688 fjærnede fra Hjemmet og anbragt under Værgeraadsinstitutionens Forsorg — disse udgør saaledes en Del af de Børn, der omhandles i Overværgeraadets aarlig udgivne Statistik —; endvidere blev 284 Børn anbragt udenfor Hjemmet ved andres Foranstaltning, for 511 Børn blev Sagen oversendt til andre Værgeraad, medens der med Hensyn til ialt 3860 Børn blev truffet Foranstaltninger, der ikke medførte deres Fjernelse fra Hjemmet: for 1344 Børns Vedkommende afgjordes Sagen ved Advarsel til Barn eller Opdragere, for 2010 blev Tilsynsværge beskikket, for 85 Børn blev Værge foranlediget beskikket efter de særlige Regler for Børn fødte udenfor Ægteskab, 118 Børn fik Paalæg om at søge Dagarbejdsskolen, og for 303 Børn blev

forskellige andre Foranstaltninger truffet. — Af Bornene var godt $\frac{3}{5}$ Dreng; Tallet af Dreng og Piger er omtrent ens indtil 6—7 Aars Alderen — her skyldes Værgeraadens Indgriben som Hovedregel Hjemmenes Forhold —, men for de følgende Aldersklasser indtræder en væsentlig Overvægt paa Drengenes Side, et Forhold, der er velkendt fra Kriminalstatistiken. De Hjem, hvor Bornene henhørte, var i c. 44 % af Tilfældene Familiehjem, hvor Forældrene samlevede, i c. 41 % Hjem, hvor Forsørgeren var en enlig Kvinde (ugift, Enke, fraskilt, separeret eller forladt).

Fængselshjælpens 13de Aarsberetning (for Tiden fra d. 1. April 1915 til d. 31. Marts 1916) indledes efter denne Forenings Skik med en lille Afhandling, der henter sit Æmne indenfor Foreningens Interesser. De i denne Beretning foreliggende Udtalelser fra Overlærer ved Nyborg Strafanstalt J. H. W a n d a l l om »Fængselspædagogik« tager deres Udgangspunkt fra den kgl. Anordning 28. Maj 1913, der fastslaaer de for Nyborg-Anstalten gældende Afvigelser i de ellers almindelige Regler for Fuldbyrdsels af Forbedringshusarbejde *), og søger at klargøre, i hvilket Omfang og ved hvilke Midler en pædagogisk Behandling af de unge Forbrydere kan gennemføres i denne Anstalt, der skal modtage Mandspersoner under 23 Aar, som er idømte Straf af Forbedringshusarbejde. De Indrømmelser, der i dette »Ungdomsfængsel« er gjort de pædagogiske Hensyn, er ret beskedne, og Sammenligning i saa Henseende kan ikke finde Sted med det amerikanske *Reformatory* **) og kun til Dels med de engelske *Borstal-institutes* ***).

Forf. fremhæver, at den i Frihedsstraffen liggende Isolation og ydre Tvang medfører en betydelig Indskrænkning i den naturlige Selvudfoldelse, og at Fængselspædagogiken heroverfor faar den utilitaristiske Opgave under Benyttelse af alle de Midler, som Fangebehandlingen stiller til Raadighed, at skabe praktisk Dygtighed og større aandelig Modenhed hos Fangen. Forf. nævner her først Fængslets ydre Rammer, Cellens Udstyrelse og Fangens Paaklædning saavel

*) Se herom Thorkil Fussing i dette Tidsskrifts 2den Aargang S. 55.

**) Se A. Goll i Nordisk Tidsskrift for Fængselsvæsen og praktisk Strafferet, Aargang 1891 S. 65 ff.

***) Se C. E. Gold i Nordisk Tidsskrift for Fængselsvæsen og praktisk Strafferet, Aargang 1907 S. 69 ff og A. Goll sammesteds, Aargang 1911 S. 170 ff.

som Funktionærers og Fangers ydre Optræden og Omgangstone som vigtige Led i Fangebehandlingen. En hensigtsmæssig Bekæmpelse af Disciplinærforseelserne foregaar dels ved at lade en tydelig Forbindelse træde frem mellem Overtrædelsens Art og den Straf, den medfører, dels gennem Anvendelsen af det fra amerikanske og engelske Ungdomsfængsler kendte »Mærkesystem« og Tropsførerinstitutionen (*Star-class prisoners*). Indenfor den Del af Fangebehandlingen, der tager direkte Sigte paa Fangens legemlige og aandelige Udvikling, nævnes først Idræt (Gymnastik og Sport), der i Nyborganstalten foregaar i Fællesskab, men dernæst som det vigtigste Arbejdsdriften og Undervisningen. Den vidtdrevne *H a a n d v æ r k s u d d a n n e l s e*, der er Formaalet i de amerikanske Reformatories og de engelske Borstal-institutes, kan kun i begrænset Omfang gennemføres i Nyborg, fordi den hindres dels af det nu indenfor Fængselsvæsenet herskende Regie-System, der lader Staten overtage Ledelsen af Anstaltens Arbejdsvæsen, og under hvilket der kun fremstilles Ting, som Staten selv kan forbruge, dels ved selve den meget begrænsede Tid (6 à 8 Maaned), hvori en stor Del af Fangerne opholder sig i Nyborganstalten. De nuværende Strafminima vil dog forhaabentlig blive forhøjede *), og selv under Regiesystemet kan der gores en Del til Fremme af den haandværksmæssige Uddannelse, hvad Forf. nærmere udvikler. Endelig søges gennem *U n d e r v i s n i n g e n* Fangens selvstændige Domme-kraft udviklet: Fagundervisningen søger at dygliggøre ham til det praktiske Liv; Tegning og Sløjd **) udvikler Iagttagelsesevne, Orden, Nojagtighed og Skønhedssans; Kulturundervisningen (Sundhedslære, Samfundslære, Kulturhistorie og en populær Gennemgang af Moralen) vækker hans Interesse for de Love, der betinger Individets og Samfundets Vækst. Faktorer af pædagogisk Betydning er endelig en hensigtsmæssig Udnyttelse af Fangebiblioteket og Indførelsen af den »Fangeavis«, paa hvis Fremkomst i den nærmeste Tid der nu haabes, samt endelig den religiøse Paavirkning, naar denne præges af Fængselspædagogikens Krav.

Som Regel er det dog kun Spirer, der har kunnet nedlægges i Fangen, og han trænger ved Løsladelsen til Stotte, først og fremmest ved, at der skaffes ham passende Beskæf-

*) Straffelovskommissionens Udkast (1912) fastsætter 1 Aar som Minimum for Strafarbejde.

**) Se Thorkil Fussing i dette Tidsskrift for indeværende Aar S. 167.

tigelse og fornødent Udstyr dertil, men tillige ved et gennemført Tilsyn i den første Tid. »Løsladelse paa Prove« maa søges gennemført i videre Omfang saaledes som i de amerikanske og engelske Ungdomsfængsler. I den Hjælpe- og Tilsynsvirksomhed, Afhandlingen saaledes sluttelig paa kalder, haves naturlig Tilknytning til den Forening, der har givet Rum for Forfatterens Udtalelser. —

Fængselshjælpens Virksomhed er i det forløbne Aar foregaaet indenfor de nu kendte Rammer og i et Omfang, der tydelig vidner om den særlige Betydning, denne Forening har ved Siden af de fra ældre Tid bestaaende Fængselselskaber. Iøvrigt griber Fængselshjælpen jo ogsaa ind paa Børneforsørgens Omraade ved sin Virksomhed til Bedste for de ganske unge Lovovertrædere, der fritages for Straf. Gennem sine Optagelseshjem (for Drengene i Glostrup og for Piger i Lyngby) samt ikke mindst gennem Skolehjemmet *Proven*, der er indgaaet som Led i de til Raadighed for Værgeraadsinstitutionen staaende Opdragelsesanstalter, yder Foreningen værdifulde Bidrag til det forebyggende Arbejde blandt de ganske unge. I Beretningen fra »Proven« taler Skolehjemmets Forstander forstandige Ord om Desertionerne, og med særlig Interesse læser man Beretningen om den nu oprettede Somandsafdeling paa »Proven« og om de til denne hørende Elevers Anbringelse i Sommerhalvaaret om Bord i den grønlandske Handels Skibe.

E. O.

Bøger indsendte til Redaktionen.

- Aug. Goll: Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 i populær Fremstilling. Kbhvn. 1916.
- Jon Skeie: Afhandlinger om forskellige Retsspørgsmaal. II Bd. Krania 1916.
- Tidsskrift for Retsvidenskab. 29. Aargang (1916). 1.—2. Hefte.
- Juridisk Tidsskrift 1916. Nr. 4—6.
- 13de Aarsberetning fra Fængselshjælpen ($1/4$ — $31/5$ 1916).
- Svensk Juristtidning. Utgivet under redaktion af Tore Almén, Gustaf Appelberg, Birger Ekeberg, Gösta Huselius, Karl Schlyter. Årgang I. (1916). 1.—4. häft.
- Revue pénitentiaire et de droit pénal. Bulletin de la société générale des prisons. XXXX année. Nr. 2. Mars—Avril 1916. Nr. 3. Mai—Juin 1916.
- Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft. XXXVII Bd. 5.—8. Hefte.